

út a „jólétbe”

Trendi

Mottó: A tengerparton egy helyi lakó a vízbe hajgálja vissza a szárazra vetődött tengeri csillagokat. Az arra járó turista nem érti, miért ez a hiábavaló igyekezet? A helybéli azt mondja, amint visszadobja a következő állatot: „Látja, ennek az egynek azért nem mindegy.”

(Jack Canfield és Mark V. Hansen nyomán)

Lassan mindegy, ünnep vagy hétköznap – jólétbe szürkül életünk. Hétköznap is szép ruhában járunk (bár még szebbekre vágyunk) és finomat eszünk (bár még finomabbra fáj a fogunk). Előre is bocsánatot kérek azoktól, akiknek nem jut ízléses holmi és ízes étel. Többségünk – a sok panasz ellenére – egyre gazdagabb. (Adjuk csak össze, hogy karácsonykor mennyit költöttünk!) Népünk a gazdagságot célozta meg (ld. NATO, EU stb.). Vannak, akik úgy tartják, hogy ez még semmi, nem elég, mert ők igényesebbek. Többre, jobbra, szebbre vágnak. A szűken élőknek legyen vigaszuk, hogy aki naponta legalább valami reggelit, ebédet, vacsorát eszik, az földünk lakosságának szerencsésebb harmadához tartozik. A többre vágyókat pedig intem: pazarlásunk miatt állandóan mérgezzük magunkat, elborít a szenny, és túlterheli a bolygónk.

De mi is a jólét? Meddig lehet büntetlenül fokozni a fogyasztást? Nem sokáig. Eszrevétlenül szövi át életünket számos kísértés. Máris büntetés, hogy el kell viselnünk magunk és egymás önzését, törtetését, lelketlenségét. Néha úgy képzeljük: mi nem vagyunk olyanok, mint a balga tömeg. Mi, kérem, mások vagyunk. Pedig a rugalmas szabadság jegyében néha könnyen dobjuk félre elveinket (mint a megunt ruhát), ha új, kedvező lehetőségről van szó – s közben észrevétlenül gyökeretelenné válunk. Előfordul, hogy karrierért, pénzért áldozunk fel hivatást, közösséget, családot, társat, szülőt vagy gyereket – legalábbis jórészt. Vannak már olyan „fejlett” országok, ahol az elfoglalt gyerekek szülei temetésére sem érnek rá elmenni, hanem fizetett gyászolókat küldenek maguk helyett.

Sodródik a világ. És én? Kisemberként mit tehetek – szemben a súlyos, nagy áramlatokkal? Például tehetetlenségemben megadóan szétárhoatom kezemet – de ezzel ugyan sokra nem jutok. A „fejlett” országokban egyre több szó esik a fenntartható fejlődésről, ami sokak szerint fából vaskarika – vagy is ilyen rég nincs, mert a növekedés már túllépett az egészséges határon. Ha mégis van esély, akkor az olyan váltás, amely sok önfegyelmet igényel. Mindennapi szokásainkon és felfogásainkon kell változtatnunk – gyakran csipetnyi eredménnyel.

A gazdag államok középosztálybeli tagjai körében elindult egy mozgalom: az önkéntes egyszerűeké. Változtatásuk jó része lemondás, önkorlátozás. Olyasmik, hogy nem veszek meg minden marhaságot, hanem vásárlás előtt elgondolkodom: Erre valóban nagy szükségem van-e? (Egy átlagos európai háztartás kb. 10.000 tárgyat őriz. Nálad mennyi a nem használt, feleslegesen

vett dolog?) Önkorlátozás az is, ha nem autózom feleslegesen, ha gyalog, kérekpáron vagy tömegközlekedéssel is elérem célom. (Legerősebb szennyező a füst, ami nagyrészt benzingőz és diesel mikrokoromszemse.) A váltás sokszor strapás. Ilyen például a külön (szeliktíven) gyűjtött szemét (üveg, műanyag, szerves – éghető, éghetetlen). Olyan apróság is számít, hogy vásárláskor nem kérek reklámszatyrot, mert tartós szatyorral megyek vásárolni, és a legkevésbé csomagolóanyagot kérem az árut. Az is jó, ha például a felesleges vizet hasznos helyre öntöm (gyerekkoromban a napi átlagos emberi fogyasztás kb. 2–3 tizliteres vödör víz volt egy 4 tagú családban).

Még hosszan lehetne sorolni az efféle mindennapi figyelmességeket, amelyek cseppnyit kímélik a környezetet. A városban aszfalt takarja a földet, és kálitkaházainkban igyekszünk elszigetelődni a külvilágtól. Csak tévén át látjuk rémhírekben a természeti katasztrófákat. A képernyőn pedig mindez elég „látos” mozi a játékfilmek borzalmaihoz képest.

A „jólét” és a „jó lét” nem ugyanaz. A jólét inkább anyagi bőség, a jó lét viszont inkább lelki-szellemi. Ahogy az anyagi jólét egybemosza ünnepeinket a hétköznapokkal, eláraszt termékekkel, ügyekkel, műsorokkal – úgy jut egyre kevesebb idő egymásra, létfonosságú gondolatokra és rácsodálkozásra. Lelkünk száraz, vastag és kemény kérget növeszt, amelyen nehezen hatolnak át finomjelek. Ezt a keménységet oldják a szép versek, az őszinte és mély beszélgetések, a jó zene, meg – akinek futja rá manapság – az eleven istenkapcsolat. Nekem, ülő foglalkozást végzőnek lassul a vérem, rozsdásodnak az ízületeim. Testmozgással viszont pezsdül a vér, erősödnek a csontok, és a fizikai terhelés jól hat a lelkiállapokra is. (Hires magyartanárom úgy mondta: Lelki bajokra biztos gyógyír a favágás.) Erőt ad az is, ha kedvvel segítünk másoknak, egymásnak, de legfőképp a rászorulóknak. A szerető emberség frissíti a lelket (endorfin szabadul fel – kábítószert nélkül). A pénz egyben felelősség is. Alkalmos lehetőséget arra, hogy okosan segítsük a rászorulókat. (Nem az önpusztításban és nem a lumpolásban, hanem a fel-emelkedésben és megmenekülésben.)

Most divat a „Unióban gondolkodni” – bár nemzeti ünnepeink jó része épp-hogy a függetlenségről szól. Az Uniót a nagy pártok pártolják. Vita még, hogy önállóbb államok szövetsége vagy központosítottabb legyen? Milyen döntési jogokat kell átadni az Uniónak? (Mennyire kell eladnunk magunkat?) Kérdéses, hogy milyen ütemben és mértékben közeledünk a jóléthez? (10 évig szavatolt a másodrendűek kedvez-

ménye.) Felkapaszkodhatunk-e a „gazdagok szekerére”, vagy csak az oldalán csimpaszkodhatunk? Az is kérdés, hogy mindezért milyen árat fizetünk? (Mézőgazdaságunk jövője?) Ha sikerül bekerülnünk, hol jut helyünk? Mi lesz a szerepünk? Azt mondják, hogy itt a környékünkön lesz a törésvonal gazdagok és szegények között. Határokat erősítünk, és ahogy korábban a keresztény séget védjük a „pogány” keleti hordák betörésétől, úgy most a gazdagságot védjük majd a keleti szegénységtől. De a kontinens lakossága fogy, és az „alantas” munkák elvégzéséhez mégis szükség van a keleti betelepülőkre.

Ez hát a jövőbe vezető menetirány. Ide szól a jegyünk. Kérdés, hogy a közös vagy az egyéni előnyök nyerne majd benne? Ulunk a történelem vonatán, és nézzük, amint mögöttünk elmaradnak a mezítalbas, verejtékes, de szénaillatú és tarka réti virágos, paraszti kultúra mezői. Bámuljuk a dizájnos, amerikai, multimédiás fogyasztói multikultúra kirakatait. Elhagyjuk a természetes világ időpróbálta értékeit, jönnek helyette új szencziók, kalandok – harsányak, vibrálóak, adrenalin-serkentők (tele mesterkéltségekkel, pótszelektívessé). Piknik helyett túlélt túra, dombról hempergőzés helyett ugrás gumikötéllel toronyból, tavi csónakázás helyett vadyzi évezés, bizalmas baráti beszélgetések helyett flancos és üres partik, a búcsú hurkapálca helyett festékpatronnal egy másra lövöldöznek. Semmi panasz! – hiszen a jólétbe tartunk. A Jöisten meg lenéz ránk, és csóválja fejét: „Ezeket aztán jól rászedték!” A Jövő emberének új templomai a nagyáruházak, ahol pénzből és szabadidőből lehet bőven áldozni olyasmire, ami kimegy a divatból, amit megrág a moly, vagy elavul (megeszi a rozsdát).

Vigyázzuk valódi, maradandó kincseinket akkor is, ha avittnak tűnnek – hátha kiderül még, hogy egyszer nagy keletjük lesz. Milyen kincseket? Olyanokat, amik nem kaphatók pénzért. Legdrágább kincsünk Isten. No nem az, akít elképzelünk és irányítanánk, hogy vágyainkat varázslóként teljesítse, hanem „Aki Van”, és aki minket hoz egyenesbe, ha igazán akarjuk. Kincs megőrzött emberségünk is, a Lélek gyümölcseivel. Utmutató kincs a Biblia, amely leír minden fontosat az emberről – csak ki kell próbálni. Fárasztó ugyan maian megfogalmazni, de megéri, mert „bejön”. Jó dolgunkban azért csak őrizzük valódi kincseinket, akkor is, ha korunk nemigen becsüli azokat. Az új rakezéshez kell majd a tiszta forrás, hogy jó helyről meríthessünk. Legyünk hát az a „maradék”, amely megőrizi azokat az értékeket, amelyeket Ó ránk bízott.

– Lelő –